

10 ПРИНЦИПІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ НАУКИ

На сайті Європейської асоціації громадянської науки (ECSA) представлено тлумачення громадянської науки та визначено десять базових принципів її реалізації.

ECSA, створена понад 10 років тому, ставить собі за мету заохочення розвитку громадянської науки в Європі та підтримку участі широкої громадськості в дослідницьких процесах у сфері природничих, соціальних, гуманітарних наук та мистецтва. Асоціація наполягає на баченні світу як місця, де люди мають можливість робити позитивні зміни завдяки науці. Місія ECSA – забезпечити відкритість наукових досліджень, їх доступність та цінність для кожного. Термін «громадянська наука» означає відкритий та інклюзивний підхід, що полягає в залученні громадськості до досліджень, що характеризується активною участю громадян у дослідженнях та наявністю дійсного наукового результату, такого як нові наукові знання, дії щодо збереження природи або зміна політики. Наприклад, Європейська Комісія визначає громадянську науку як «залучення широкої громадськості до науково-дослідницької діяльності, коли громадяни активно роблять свій внесок у науку або своїми інтелектуальними зусиллями і знаннями, або своїми інструментами та ресурсами». Термін «громадянська наука» є широким і постійно змінюється. Цю гнучку концепцію можна адаптувати

та застосовувати в різних ситуаціях і дисциплінах. Основними принципами громадянської науки, згідно ECSA, є наступні. 1) Громадянські наукові проекти активно залучають звичайних людей до наукової діяльності для отримання нових знань та їх розуміння. Вони можуть бути учасниками, співавторами, керівниками проекту і відігравати значущу роль у проекті.

2) Громадянські наукові проекти приносять справжні наукові результати. Це можуть бути відповіді на суто наукові питання, а також прикладні, наприклад, у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної політики. 3) Користь від участі у проектах отримують як професійні науковці, так і громадяни. Ця користь може полягати у публікації результатів досліджень, можливості отримувати нові знання, моральне задоволення, розвивати соціальну взаємодію, а також результати на регіональному, національному та міжнародному рівні, що дає можливість впливати на політику. 4) Громадянські науковці за бажанням можуть брати участь у різних етапах процесу дослідження, наприклад, у постановці дослідницьких завдань, розробленні методології дослідження, зборі та аналізі інформації, поширенні результатів. 5) Громадянські науковці отримують інформацію про проект після його реалізації, наприклад, щодо використання зібраних ними даних, наукових, політичних та соціальних наслідків проекту. 6) Громадянська наука спирається на наукові підходи, які мають свої обмеження та недоліки, що слід враховувати та контролювати. Однак, на відміну від традиційних дослідницьких підходів, громадянська наука пропонує багато можливостей для широкого залучення громадськості й демократизації науки. 7) Дані та метадані громадянських наукових проектів повинні бути вільнодоступними, а результати, якщо це можливо, – опубліковані у виданнях відкритого доступу. Обмін даними може відбуватися під час або після завершення проекту за умови, що це не створює проблем у сфері безпеки чи конфіденційності інформації. 8) Внесок громадянських науковців визнається у результатах проекту та публікаціях. 9) Громадянські наукові проекти оцінюються за їхніми науковими результатами, якістю отриманих даних, досвідом учасників та масштабами впливу на суспільство та політику. 10) Керівники громадянських наукових проектів враховують правові та етичні питання авторського права, інтелектуальної власності, угод про обмін даними, конфіденційності, атрибуції та впливу на навколишнє середовище.

Детальніше: <https://www.ecsa.ngo/10-principles>, <https://www.ecsa.ngo/>,
<https://www.ecsa.ngo/faqs/>,
https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-58278-4_2

Фото: скріншот

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освітням_новини
#НРАТ_ВідкритіДані #НРАТ_ВідкритаНаука
#НРАТ_ГромадянськаНаука

2026-03-31

**Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію
академічних текстів**